

2018 Rhif 884 (Cy. 173)

ADDYSG, CYMRU

Gorchymyn Esgobaeth Tyddewi
(Gwaddolion Addysgol) (Ysgol yr
Eglwys yng Nghymru Cellan)
(Cymru) 2018

NODYN ESBONIADOL

(Nid yw'r nodyn hwn yn rhan o'r Gorchymyn)

Mae'r Gorchymyn hwn yn penodi Ymddiriedolaeth Esgobaethol Tyddewi yn ymddiriedolwr gwaddol y sefydliad addysgol o'r enw Sefydliad Ysgol Cellan. Mae'r Gorchymyn hefyd yn gwneud darpariaeth newydd, sef bod yr ymddiriedolwr i ddal yr asedau sy'n cynrychioli'r gwaddol ar yr ymddiriedolaethau statudol unffurf, fel a nodir yn yr Atodlen, er budd ysgolion gwirfoddol a sefydledig yr Eglwys yng Nghymru yn yr Esgobaeth.

Mae'r Gorchymyn hefyd yn diddymu'r hawliau a ddaeth i ran unrhyw berson, o dan unrhyw ymddiriedolaeth sydd wedi codi yn rhinwedd adran 1 o Ddeddf Dychwelyd Safleoedd 1987, mewn cysylltiad â'r gwaddol.

2018 Rhif 884 (Cy. 173)

ADDYSG, CYMRU

Gorchymyn Esgobaeth Tyddewi (Gwaddolion Addysgol) (Ysgol yr Eglwys yng Nghymru Cellan) (Cymru) 2018

Gwnaed 18 Gorffennaf 2018

Yn dod i rym 31 Gorffennaf 2018

Dangoswyd er boddhad Gweinidogion Cymru fod y Gwaddol yn cael ei ddal neu wedi ei ddal mewn cysylltiad â darparu addysg grefyddol yn unol â daliadau'r Eglwys yng Nghymru mewn ysgol, y peidiwyd â defnyddio ei mangre at ddibenion ysgol.

Mae cais i Weinidogion Cymru am Orchymyn i wneud darpariaeth newydd ar gyfer defnyddio'r Gwaddol wedi ei wneud gan Ymddiriedolaeth Esgobaethol Tyddewi, sef corff y mae'n ymddangos i Weinidogion Cymru ei fod yn awdurdod priodol yr Eglwys yng Nghymru at y diben hwnnw.

Mae hysbysiad o'r Gorchymyn arfaethedig, ac o hawl personau a chanddynt fuddiant i gyflwyno sylwadau, wedi ei roi yn unol â darpariaethau adran 555 o Ddeddf Addysg 1996.

Ni chyflwynwyd unrhyw sylwadau ynglŷn â'r Gorchymyn arfaethedig.

Asedau'r Sefydliad yw £59,295.60 sef yr enillion net o werthu mangre'r hen ysgol a gynhwyswyd yn y weithred Sefydlu, a hefyd unrhyw incwm a ddeilliodd o'r asedau hynny cyn i'r Gorchymyn hwn ddod i rym.

Yn rhinwedd adran 1 o Ddeddf Dychwelyd Safleoedd 1987 ("Deddf 1987") cododd ymddiriedolaeth, neu gall fod ymddiriedolaeth wedi codi, mewn perthynas â safle'r ysgol uchod a gynhwyswyd yn y weithred

Sefydli. Mae Gweinidogion Cymru wedi eu bodloni bod pob cam rhesymol ymarferol wedi ei gymryd i ddod o hyd i unrhyw berson sydd, neu a all ddod yn rhywun sydd, â hawl fel buddiolwr o dan yr ymddiriedolaeth honno ac nad oes unrhyw hawliad gan unrhyw berson o'r fath sy'n dod o fewn darpariaethau adran 5(2)(a) o Ddeddf 1987.

Mae Gweinidogion Cymru drwy arfer y pwerau a roddir i'r Ysgrifennydd Gwladol gan adrannau 554 a 556 o Ddeddf Addysg 1996(1) ac adran 5 o Ddeddf Dychwelyd Safleoedd 1987(2), ac a freiniwyd bellach ynddynt hwy, yn gwneud y Gorchymyn a ganlyn.

Enwi, cychwyn a chymhwysu

1.—(1) Enw'r Gorchymyn hwn yw Gorchymyn Esgobaeth Tyddewi (Gwaddolion Addysgol) (Ysgol yr Eglwys yng Nghymru Cellan) (Cymru) 2018.

(2) Daw'r Gorchymyn hwn i rym ar 31 Gorffennaf 2018.

(3) Mae'r Gorchymyn hwn yn gymwys o ran Cymru.

Dehongli

2. Yn y Gorchymyn hwn, oni fydd y cyd-destun yn mynnu fel arall—

ystyr “asedau'r Sefydliad” (“*the Foundation assets*”) yw'r asedau sy'n cynrychioli'r Gwaddol ar hyn o bryd;

ystyr “yr Esgobaeth” (“*the Diocese*”) yw Esgobaeth Tyddewi, ac mae “yr Ymddiriedolaeth Esgobaethol” (“*the Diocesan Trust*”) i gael ei dehongli yn unol â hynny;

ystyr “y Gwaddol” (“*the Endowment*”) yw'r gwaddol a gynhwyswyd yn y weithred Sefydli;

ystyr “y Sefydliad” (“*the Foundation*”) yw'r sefydliad addysgol o'r enw Sefydliad Ysgol Cellan a sefydlwyd drwy'r weithred Sefydli;

ystyr “y weithred Sefydli” (“*the Founding deed*”) yw'r weithred a wnaed ar 7 Tachwedd 1863 rhwng

(1) 1996 p. 56. Amnewidiwyd adran 554(1) gan baragraff 168(2) o Atodlen 30 i Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998 (p. 15). Amnewidiwyd adran 554(3)(a) gan baragraff 168(3) o Atodlen 30 i Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998. Diwygiwyd adran 554(3)(b) gan baragraff 168(3)(b) o Atodlen 30 i Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998. Diwygiwyd adran 556(2)(a) gan baragraff 169(a) o Atodlen 30 i Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998. Diwygiwyd adran 556(2)(b) gan baragraff 169(b) o Atodlen 30 i Ddeddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998.

(2) 1987 p. 15.

y Parchedig Charles Lloyd (1) ac Archddiacon Aberteifi (2);

mae i “ysgol sefydledig” yr un ystyr ag a roddir i “foundation school” yn Neddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998(1); ac

mae i “ysgol wirfoddol” yr un ystyr ag a roddir i “voluntary school” yn Neddf Safonau a Fframwaith Ysgolion 1998.

Diddymu hawliau o dan Ymddiriedolaeth Deddf Dychwelyd Safleoedd

3. Mae hawliau unrhyw berson sydd, neu a all ddod yn rhywun sydd, â hawl fel buddiolwr o dan yr ymddiriedolaeth sydd wedi codi neu a all fod wedi codi yn rhinwedd adran 1 o Ddeddf Dychwelyd Safleoedd 1987 mewn cysylltiad â'r tir a gynhwysir yn y Gwaddol wedi eu diddymu drwy'r Gorchymyn hwn.

Ymddiriedolwr a breinio

4.—(1) Mae'r Gorchymyn hwn yn penodi'r Ymddiriedolaeth Esgobaethol i fod yn Ymddiriedolwr—

- (a) y Sefydliad, a
- (b) asedau'r Sefydliad.

(2) Mae'r holl gronfeydd sydd, yn union cyn dyddiad y Gorchymyn hwn, yn eiddo i'r Sefydliad, neu a ddelir mewn ymddiriedolaeth ar gyfer y Sefydliad, neu ar gyfer unrhyw berson sydd â hawl fel buddiolwr o dan ymddiriedolaeth sydd wedi codi o dan adran 1 o Ddeddf Dychwelyd Safleoedd 1987, (ac eithrio unrhyw gronfeydd a ddelir eisoes gan yr Ymddiriedolaeth Esgobaethol) i gael eu trosglwyddo i'r Ymddiriedolaeth Esgobaethol, ac mae pob gweithred sy'n angenrheidiol at y diben hwnnw i gael ei chyflawni gan unrhyw berson sy'n dal y cronfeydd hynny.

Gweinyddu'r Sefydliad

5.—(1) Mae'r Ymddiriedolaeth Esgobaethol i ddal asedau'r Sefydliad ar yr ymddiriedolaethau statudol unffurf er budd ysgolion gwirfoddol neu ysgolion sefydledig yr Eglwys yng Nghymru o fewn yr Esgobaeth.

(2) Yn yr erthygl hon, ystyr “ymddiriedolaethau statudol unffurf” (“*uniform statutory trusts*”) yw'r ymddiriedolaethau a nodir yn yr Atodlen (sef yr ymddiriedolaethau statudol unffurf a nodir yn Atodlen 36 i Ddeddf Addysg 1996 fel y maent yn gymwys mewn perthynas ag asedau'r Sefydliad).

(1) 1998 p. 31.

Cydgrynhoi

6. Caniateir i asedau'r Sefydliad gael eu cydgrynhoi ag unrhyw waddol presennol a ddelir at y dibenion a bennir yn yr Atodlen.

Kirsty Williams

Ysgrifennydd y Cabinet dros Addysg, un o
Weinidogion Cymru
18 Gorffennaf 2018

YR ATODLEN Erthygl 5(2)

1. Caiff yr Ymddiriedolaeth Esgobaethol, ar ôl talu unrhyw dreuliau yr eir iddynt mewn cysylltiad â gweinyddu'r Sefydliad, ddefnyddio cyfalaf ac incwm asedau'r Sefydliad at unrhyw un neu ragor o'r dibenion a ganlyn—

- (a) ar gyfer prynu, neu tuag at brynu, safle ar gyfer, neu godi, gwella neu ehangu mangre unrhyw ysgol berthnasol yn yr Esgobaeth;
- (b) ar gyfer cynnal a chadw unrhyw ysgol berthnasol yn yr Esgobaeth;
- (c) ar gyfer prynu, neu tuag at brynu, safle ar gyfer, neu godi, gwella neu ehangu mangre tŷ athro neu athrawes ar gyfer ei ddefnyddio mewn cysylltiad ag unrhyw ysgol berthnasol yn yr Esgobaeth; a
- (d) ar gyfer cynnal a chadw tŷ athro neu athrawes ar gyfer ei ddefnyddio mewn cysylltiad ag unrhyw ysgol berthnasol yn yr Esgobaeth.

2. Caiff yr Ymddiriedolaeth Esgobaethol hefyd, ar ôl talu unrhyw dreuliau yr eir iddynt mewn cysylltiad â gweinyddu'r Sefydliad, ddefnyddio incwm asedau'r Sefydliad at unrhyw un neu ragor o'r dibenion a ganlyn—

- (a) ar gyfer darparu, neu tuag at ddarparu, cyngor, arweiniad ac adnoddau (gan gynnwys deunyddiau) mewn cysylltiad ag unrhyw fater sy'n ymwneud â rheolaeth unrhyw ysgol berthnasol yn yr Esgobaeth, neu'r addysg a ddarperir mewn unrhyw ysgol o'r fath;
- (b) darparu gwasanaethau ar gyfer cynnal unrhyw arolygiad o unrhyw ysgol berthnasol yn yr Esgobaeth sy'n ofynnol o dan Ran 1 o Ddeddf Addysg 2005(1); ac
- (c) talu'r gost o gyflogi staff neu eu cymryd ymlaen mewn cysylltiad â—
 - (i) defnyddio incwm asedau'r Sefydliad at y naill neu'r llall o'r dibenion y cyfeirir atynt yn is-baragraffau (a) a (b),
 - (ii) defnyddio cyfalaf neu incwm asedau'r Sefydliad at unrhyw un neu ragor o'r dibenion y cyfeirir atynt ym mharagraff 1.

3. Ystyr "ysgol berthnasol" ("*relevant school*") yw ysgol o'r math y cyfeirir ato yn erthygl 5(1).

(1) 2005 p. 18.